

Norsk psykoanalytisk forening tar selvkritikk om homofili

Det er 25 år siden homofili ble tatt ut av norske diagnose-systemer, og for to år siden karakteriserte Norsk psykiatrisk forening «reparativ behandling» som etisk uforsvarlig. Homoseksuelle søkere til utdanningsprogrammet ved Norsk psykoanalytisk institutt har imidlertid fått avslag.

– Mens amerikanske psykoanalytikere har tatt et grundig oppgjør med tidligere tankegods, mangler vi fortsatt en offentlig uttalelse her til lands som fjerner enhver tvil om at utdanningen i regi av Norsk psykoanalytisk forening bryter bestemmelsene i antidiskrimineringsloven, sier psykiater Reidar Kjær.

Flertall bak resolusjon

Sammen med kollega Morten S. Selle, overlege ved psykiatrisk avdeling Vinderen, Diakonhjemmets sykehus i Oslo, har Kjær satt diskriminering av homoseksuelle på dagsordenen (se s. 2054–55). Blant annet fikk de flertallet i Norsk psykiatrisk forening til å slutte opp om følgende resolusjon, i oktober 2000 (1): «Homofili er ingen sykdom eller sykkelig tilstand, og kan derfor ikke være gjenstand for behandling. En «behandling» hvis hensikt er å endre seksuell legning fra homofil til heterofil, må betraktes som etisk uforsvarlig, og hører ikke hjemme i helsevesenet. Homofile har, som alle andre, selvfølgelig krav på hjelp og terapi ut fra anerkjente retningslinjer, enten det er i forbindelse med sin seksualitet eller ikke.»

Uegnet

– Vedtaket var like sensasjonelt som avdiagnostiseringen i 1977, mener Kjær og Selle. Likevel var det ingen grunn til å legge stridsøksen død: – To personer er blitt nektet opp-tak ved Norsk psykoanalytisk institutt, sannsynligvis fordi de er homofile. Begge fikk oppgitt at de ikke ansees som egnede, uten videre begrunnelse. Personene dette gjelder, og det er ikke oss, har selvfølgelig vanskelig med å gå ut offentlig med denne kraftige og uangripelige nedvurderingen av egen person og faglighet, sier Reidar Kjær.

Kjær og Selle oppfordret våren 2000 Norsk psykoanalytisk forening om å avklare sin holdning til fenomenet «reparativ terapi», og de bad om en offisiell uttalelse om hvorvidt homoseksualitet oppfattes som en utviklingsforstyrrelse.

De fikk ikke svar fra foreningen og Reidar Kjær gikk derfor ut med sin versjon av saken i tidsskriftet *Løvetann* (2). Artikkelen har utløst debatt i *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*, der blant annet den tidligere lederen av instituttets fagutvalg har kommentert saken (3, 4).

Morten S. Selle og Reidar Kjær har bedt det norske psykoanalytiske miljøet avklare sin holdning til homoseksualitet. Foto K. Ronge

– Nå er vi endelig i en konstruktiv dialog, dessuten har anerkjente psykiatere kommet med innrømmelser, anfører Reidar Kjær. Han nevner at Einar Kringlen har uttalt at vi ikke har noen gode, vitenskapelige undersøkelser som viser årsakene til homofili, og at lærebokforfatterne burde vært mer forsiktede med å gjengi usikre teorier (5).

Beklager sterkt

Norsk psykoanalytisk institutt drives i regi av Norsk psykoanalytisk forening og med støtte fra Helsetilsynet (se www.psykoanalytisk.no).

– Dersom homofili er blitt brukt som grunnlag for å avslå en søker, er det sterkt å beklage, sier Siri Gullestad, styremedlem i Norsk psykoanalytisk forening. Hun forteller at styret nylig hadde møte om saken som Kjær og Selle har fremmet. – Vi kommer i nær fremtid med et svar i *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*. Svaret er å betrakte som den offisielle uttalelsen Reidar Kjær og Morten S. Selle har etterlyst, sier Gullestad.

Hun presiserer at instituttets praksis de senere år har vært at alle søkere får en begrunnelse dersom de får avslag til utdanningsprogrammet.

Ifølge styret i Norsk psykoanalytisk forening skal opptak til utdanningen skje etter retningslinjer fra International Psychoanalytic Association (IPA). Styret uttrykker tilfredshet med at den internasjonale foreningen har inkludert homoseksualitet i sin erklæring om ikke-diskriminering. Der går det frem at homoseksuell orientering ikke skal

kunne diskvalifisere søkerne. Det samme gjelder til arbeid som læreanalytiker.

Styret i Norsk psykoanalytisk forening presiserer at instituttet ikke har pensumlitteratur som fremstiller homoseksualitet som uttrykk for patologi eller utviklingsforstyrrelse. Ifølge styret finnes det heller ingen referanser til såkalt reparativ terapi med siktemål å korrigere seksuell orientering. Instituttet har ikke noen offisiell «mening» om homoseksualitet, da instituttets oppgave er utdanning og ikke utforming av faglige synspunkter.

Styret viser til at foreningen har medlemmer med ulik teoretisk forankring, og at det ikke finner sted noen dirigering av faglige oppfatninger.

– I historisk perspektiv er det likevel klart at homoseksualitet har vært oppfattet som unormalt og avvikende, også i enkelte psykoanalytiske miljøer. Dette er sterkt å beklage, skriver et enstemmig foreningsstyre og varsler at årsmøtet i 2003 vil foreslå at Norsk psykoanalytisk forening vedtar en uttalelse som samsvarer med erklæringen fra International Psychoanalytic Association.

– Kari Ronge, *Tidsskriftet*
kari.ronge@legeforeningen.no

Litteratur

1. Johannessen LB. Homofili – en del av livets mangfold. *Tidsskr Nor Lægeforen* 2001; 121: 1538.
2. Kjær R. Går tingene sin skjeve gang i Norsk psykoanalytisk forening? *Løvetann* 2001; 2: 4–6.
3. Varvin S. Psykoanalysen og homoseksualitet. *Tidsskrift for Norsk Psykologforening* 2002; 39: 224.
4. Varvin S. Psykoanalysen og homoseksualitet: Utdypende kommentarer. *Tidsskrift for Norsk Psykologforening* 2002; 39: 635–7.
5. Grinde E. Psykiatriens historiske syn på homofile: Trodde homofile kunne repareres. *Psykisk helse* 2002; 3: 20–1.